BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 282 Duminică 16 Octombrie 193
12 Pagini P 1111

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Afirmarea sufletului românesc

„Fac apel la toți bunii români — scria Joi directorul nostru d. Stelian Popescu — să uite tot ceace îi desparte, să se unească cu toți într'un singur gând și numai pentru singura idee: SALVAREA GRANIȚELOR".

Acest comandament național la care a făcut apel directorul nostru trebue să constitue de azi încolo grija noastră de căpetenie și de toate zilele.

Nu voim prin aceasta să alarmăm opinia publică, nici să spunem că granițele noastre s'ar găsi într'o primejdie iminentă. Pentru apărarea lor, dacă ar cuteza cineva să se apropie de ele, armata românească va ști să-și facă datoria cu acelaș curaj, cu aceiași îndârjire și cu acelaș entuziasm cu care tot ea a știut să le asigure pentru vecie națiunii întregite.

Socotim însă că granițele nu se apără numai în ceasul primejdiei cu tunuri și cu baionete. Este de datoria tuturor ca în timp de pace să întărească la frontiere sufletul românesc, să întreție mai ales dealungul frontierelor spiritul și conștiința românească și să dea populației care se găsește în acele părți putința și sprijinul ca să-și apere drepturile și liniștea vieții ei naționale.

Aceasta nu se poate obține decât prin afirmarea neîncetată a solidarității naționale, prin întreținerea acelui suflu național care încurajează și stimulează rezistența împotriva tuturor infiltrațiunilor străine, împotriva ori cărei încercări de terorizare sau de conrupere. Iată datoria la care chemăm pe toți românii.

Trebue să se știe de toată lumea că granițele românești nu pot forma și nu vor forma niciodată obiect de târguială, că acolo unde s'a pus piatra de hotar, de vitejia și cu sacrificiul românilor, ea este pusă pe vecie și că Românii de pretutindeni și toți laolaltă vor ști să apere această trăinicie a granițelor țării.

Prin scrisul nostru zilnic, prin vorba noastră, prin activitatea noastră, prin disciplina și unirea noastră să arătăm tuturor acelora cari ar cuteza să râvnească la vreo brazdă din pământul românesc că există în România Mare un suflet românesc mai tare decât orice armă, gata să înfrunte orice primejdie de oriunde ar veni ea.

Știm că propaganda ungurească se desfășoară astăzi cu o deosebită îndârjire și că de câtva timp se manifestă dincolo de granițele românești o mare cutezanță de limbaj.

In mod liniștit dar hotărât să răspundem acestei izbucniri revizioniste cu afirmarea sufletului românesc unitar, conștient de drepturile lui și gata să și le apere cu orice sacrificii.

Pentru întărirea și susținerea conștiinței naționale și pentru încurajarea rezistenței în fața oricăror îndrăzneli, directorul nostru a adresat Joi apelul său:

„In aceste vremuri de zguduire internațională — a spus d. Stelian Popescu — cred că este o supremă datorie pentru ziariști și intelectuali de orice categorie să-și ia, cu toate riscurile, sarcina îndrumării conștiinței naționale și a opiniei publice românești".

Fie ca acest apel să fie auzit, înțeles și îndeplinit.

AMENINȚĂRILE UNGARIEI FAȚĂ DE CEHOSLOVACIA

„Vrem să luptăm pentru dreptate cu toate forțele și cu toate mijloacele noastre, dacă este posibil cu argumente și armele spiritului, dacă este necesar chiar cu ghiarele".

Așa se exprimă ziarul guvernamental ungar „Fueg-Getlenzeeg" într'un articol pe care agenția telegrafică ungară ni l-a transmis Joi, ca reprezentând părerile „unei surse deosebit de competente" cu privire la pretențiile teritoriale ale Ungariei față de Cehoslovacia.

Limbajul acesta al presei oficiale maghiare nu ne surprinde. Acei cari au urmărit presa ungară îl cunosc, iar acei cari în ultimul timp au ascultat posturile de radio ungurești, au avut prilejul să audă amenințările și stilul elegant ale vorbitorilor unguri.

Nu ne surprinde nici pretenția că Ungaria vrea să lupte pentru „dreptate". Istoria cunoaște cuprinsul noțiunii de „dreptate" după concepția maghiară. Secole de-arândul „dreptatea" maghiară a asuprit în mod sălbatec milioane de români, de cehi, de slovaci și de ruteni, secole de-arândul, în numele acestei „dreptăți maghiare" au fost supuse la cea mai odioasă sclavie popoarele pe cari vitregia soartei le-a așezat în vecinătatea Ungariei, iar combinațiile politice ale Europei de pe acea vreme le-a lăsat în „ghiarele" maghiare.

Nu ne surprinde nici faptul că Ungaria, după ce cu prilejul conferinței Micii Înțelegeri, ținută la Bled acum două luni, a cerut cu insistență să i se recunoască dreptul la înarmare, dând asigurări formale că nu va recurge niciodată la forță împotriva vreunuia din statele Micii Înțelegeri, astăzi amenință cu recurgerea la „ghiarele" pe care o generozitate prea timpurie i le-a tolerat și i le-a recunoscut.

Este însă ceva care ne surprinde: este atitudinea acelor mari puteri cari au semnat acordul dela Muenchen.

Intr'adevăr, în „declarația" adițională a acestui acord se spune lămurit următoarele:

„Șefii guvernelor celor patru puteri declară că problema minorităților polineză și ungară din Cehoslovacia va constitui obiectul unei noui conferințe a șefilor de guverne ale celor patru puteri, în cazul când guvernele interesate nu vor fi căzut de acord până în termen de trei luni".

Iar în protocolul adițional al aceluiaș acord se precizează că până la soluționarea problemei minorităților ungare și polone, după care urmează ca Germania și Italia să garanteze și ele frontierele Cehoslovaciei, aceste frontiere sunt de pe acum garantate de Franța și Anglia. Reamintim în acelaș timp că atunci când Polonia a amenințat să năvălească în teritoriul cehoslovac, d. Chamberlain a declarat în Camera Comunelor

(Continuare in pag. 2-a)

Mareșalul englez Sir Cyrill Newall (dreapta) care vizitează Franța împreună cu o delegație militară, după o conferință pe care a avut-o la ministerul aerului din Paris cu generalul Vuillemin (stânga).

Experiența Belgiei

O țară mică, o națiune mare, s'a spus deseori despre Belgia. Această calificare meritată caracterizează cu drept cuvânt Belgia, produs al unei lungi evoluții istorice și politice, care a dus-o la unire și independență în 1830.

O dinastie viguroasă de regi, înzestrați cu simțul realităților, dar însuflețiți de idealurile Statului, în care erau chemați să domnească și adânc pătrunși de misiunea lor regală, a condus cu înțelepciune destinele Belgiei, iar uniunea și munca stăruitoare a unuia dintre cele mai harnice și oneste popoare au dus-o la o propășire remarcabilă și la o desvoltare politică, economică și colonială, care depășea cu mult îngustimea hotarelor sale.

Statul belgian a izbutit să se impună unei Europe, care nu-l dorea, la începuturile lui, și neutralitatea garantată de Marile Puteri dădea Belgiei o funcțiune de pace și de liberalism economic și politic, căruia poporul belgian i-a rămas neclintit credincios până la 1914.

Războiul mondial a răscolit în vinele belgienilor sângele bărbătesc al strămoșilor, cari au trăit timp de secole pe unul din câmpurile de bătălie ale Europei și au făcut din Belgia o țară de eroi și de martiri, consacrată de admirația și de respectul conștiinței universale.

Mărită cu teritoriile strategice Eupen și Molmédy, dar ruinată de război, Belgia se punea la lucru cu o admirabilă stăruință.

Greutăți politice interne și externe puneau însă Belgiei probleme hotărîtoare. Acțiunea autonomiștilor flamanzi mișcarea rexistă, dispersiunea forțelor politice ale țării în trei partide, dintre care niciunul nu are o majoritate hotărîtoare, au îngrămădit dificultățile și înmulțit crizele în această țară a liniștei și a bunului simț. Dar frământările interne își pierd din intensitate în fața primejdiilor vieții internaționale, amenințătoare deopotrivă pentru toate țările mici, cari urmăresc pacea și siguranța frontierelor lor, dar care se tem să nu fie prinse, fără voia lor, în vârtejul conflictelor ideologice sau imperialiste.

Imprejurările internaționale au modificat adânc politica externă a Belgiei. Indată după războiul mondial, amintirea camaraderiei de arme a dus la o solidaritate politică desăvârșită între Belgia și Franța. In 1925, tratatul dela Locarno lega Belgia de cele patru Mari Puteri occidentale, printr'o obligație de garanție reciprocă. Lipsa de deciziune a politicii franceze și neînțelegerile dintre Londra și Paris au făcut politica externă belgiană să alunece progresiv spre Marea Britanie. Faptul monetar al alinierii francului belgian cu livra sterlină în 1931, are importanța unei manifestații politice: ruperea frontului comun cu Franța.

Denunțarea unilaterală a pactului dela Locarno de către Germania, în 7 Martie 1936, provoca o transformare și mai adâncă a politicii externe belgiene. In Octombrie al aceluiași an, Belgia refuza să-și mai asume vreo garanție față de foștii semnatari dela Locarno și revenia la vechea ei politică de neutralitate, garantată pentru moment prin propriile ei mijloace. După câteva luni, Franța, Marea Britanie și Germania se obligau succesiv să considere [illegible] belgiene ca inviolabile și să se abțină dela orice act de agresiune împotriva Belgiei. Belgia înțelege să rămână departe de conflictele puternicilor ei vecini și, poate că, după experiența din 1914, această speranță să nu fie fără temeiu.

Autorul acestei politici este însuși Regele Leopold al III-lea. Născut dintr'un neam viguros de soldați viteji și de oameni politici pătrunzători, tânărul rege, pe care nu l-au cruțat tragediile destinului, face față, cu pricepere și curaj, grelelor probleme ale țării sale.

In frumosul discurs, pe care l-a ținut Joi la Paris, cu prilejul desvelirii monumentului, care consacră în capitala Franței amintirea unanim respectată a cavalerescului și înțeleptului său părinte, tânărul Suveran al Belgiei, după ce a făcut, în cuvinte mișcătoare, elogiul Franței și a afirmat trăinicia solidarității franco-belgiene, a arătat că misiunea pământului ospitalier al Belgiei este numai o misiune de pace și mediațiune.

„Pentru a îndeplini această misiune de pace și mediațiune, a adăogat Suveranul, poporul belgian trebue să afirme și să păstreze o independență deplină. Politica de independență nu este însă o politică de izolare și de rezervă. Ea nu tăgăduește nici amintirea gloriosului trecut recent, nici amintirea încercărilor suferite cu curaj în comun".

„Ea implică — și aceasta este voința Belgiei — respectarea angajamentelor în măsura puterilor sale, credința în cuvântul dat, lealitate și sinceritate față de toți și se identifică cu pacea, care răspunde aspirațiilor adânci ale tuturor locuitorilor Belgiei".

Iată cuvinte înțelepte și totodată bărbătești, care de[illegible] țări mici, așezată între vecini puternici. Ele merită să fie meditate cu atenție, în împrejurările internaționale de astăzi.

DESCHIDEREA ANULUI JUDECĂTORESC LA PARIS

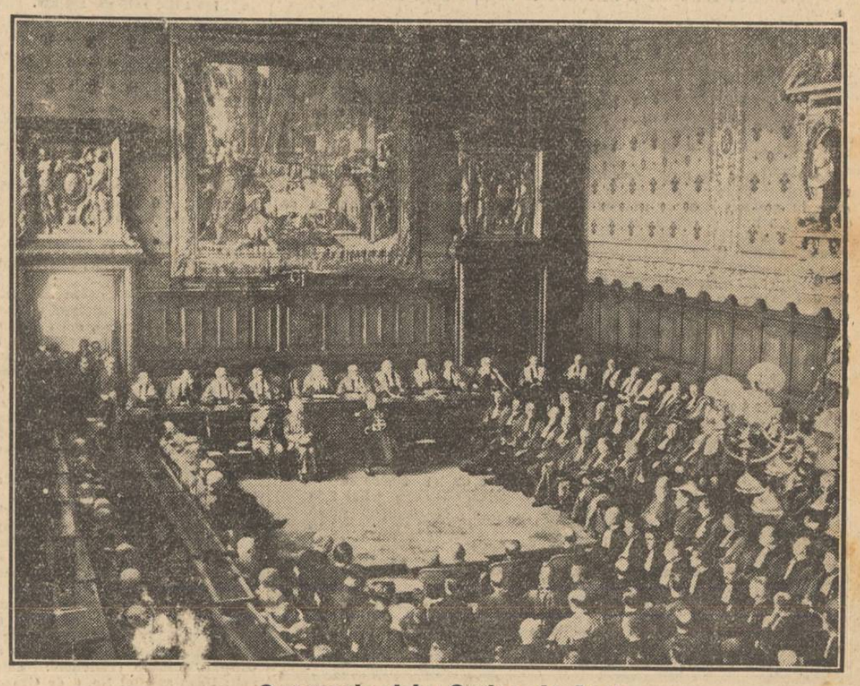

Ceremonia dela Curtea de Apel

S'au rectificat și frontierele dintre Elveția și Germania

Consiliul federal al Elveției a prezentat Camerelor convențiile încheiate de Elveția și Germania la 21 și 22 Septembrie a. c. cu privire la rectificarea frontierelor între cele două țări.

Consiliul federal constată în mesajul ce însoțește cele două convenții, că e vorba „de o operațiune completă de revizuire a întregului traseu cuprins între o[illegible]govia".

S'au înlăturat, prin noul traseu, neajunsurile ce le prezenta pentru vameșii germani și elvețieni, vechiul traseu al frontierei; iar germanii au obținut o creștere de teritoriu, drept compensație pentru concesiunile ce le-au făcut în regiunea urbană situată între Constanța și Kreuzlingen. Aceste rectificări de frontiere, mai mult de ordin technic, au fost cerute de ambele țări interesate.

———xxx❖xxx———

Perchiziții generale în cuprinsul orașului Sofia

TOATA POPULAȚIA A FOST CONSEMNATA IN LOCUINȚE

Sofia, 13 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Dela răsăritul soarelui, populația orașului Sofia este consemnată în locuințe, pentruca poliția să poată face perchiziții generale.

Străzile sunt ocupate de trupe. Utilizarea telefonului și telegrafului este interzisă tuturor particularilor.

Sofia, 13 (Rador). — Agenția telegrafică bulgară transmite următorul comunicat oficial:

Perchizițiile efectuate azi în capitală de autoritățile polițienești, secondate de detașamente din garnizoană, s'au desfășurat într'o ordine perfectă, fără cel mai mic incident. Populația a primit cu calm și bunăvoință organele puterii executive.

La ora 18 perchizițiile au luat sfârșit și mișcarea a reînceput liberă pe străzile capitalei.

In cursul perchizițiilor au fost arestați numeroși indivizi, fără hârtii în regulă, sau căutați de poliție. O parte din aceștia vor fi internați în localitățile lor de origină.

———xxx❖xxx———

Zece morți într'un accident de autocamion

Viena, 13 (Rador). — Un groaznic accident de autocamion s'a întâmplat la Felsenberg.

Din cauza blocării frânelor, autocamionul s'a isbit cu mare viteză de un zid.

Zece dintre ocupanții autocamionului și-au găsit moartea în acest accident. Ceilalți 19 pasageri s'au ales cu răni mai mult sau mai puțin grave.

Universitatea tradiționalistă și universitatea modernă

de prof. CONSTANTIN KIRIȚESCU

Universitatea este din nou la ordinea zilei. Au repus-o pe rol nu preocupările permanente pentru viața instituției și reactivate de apropierea deschiderii noului an școlar, ci îngrijorări de actualitate, în legătură cu probleme de reorganizare. Ele și-au găsit ecoul într'o serie de articole universitar. Antimiile ajumări și aprecieri, considerate ca nedrepte or; excesive, au provocat discuțiuni și au deslănțuit proteste.

Nu este în intenția noastră, de a aduce o contribuție personală la înveninarea discuției, prin analiza amănuntelor. Mă voi restrânge a căuta să lămuresc chestiunea de principiu, care este cea hotărîtoare, căci dela buna ei înțelegere atârnă judecarea temeiniciei sau a netemeiniciei argumentelor de detaliu, privitoare la organizarea învățământului superior.

Ce trebue să înțelegem prin cuvântul universitate? Care sunt întinderea și conținutul acestei noțiuni? Instituțiile de învățământ, cu caracter practic, au dreptul să trăiască și să lupte pentru progresul cultural, sub steagul universității?

Sunt mulți oameni de cultură cari privesc universitatea dintr'o perspectivă greșită, deformată prin efectul depărtării în timp. Este o mare deosebire între universitatea de astăzi, așa cum o cer trebuințele vieții moderne, și universitatea veche, așa cum ea s'a născut din împrejurările culturii medievale. Pe vremea lui Robert de Sorbon, întemeietorul în capitala Franței, a celei mai vechi universități din lume, se putea crede că toată înțelepciunea umană se cristalizează în teologie, în filosofie și în jurisprudență. Mai târziu, s'a adăogat medicina; una din principalele ei ramuri, chirurgia, n'a fost admisă decât prin secolul XVII; până atunci, era considerată ca o meserie inferioară, chirurgii fiind clasați în corporația... bărbieri.

Timp de veacuri, universitatea a trăit o viață ermetic închisă în formele ei primitive, păzite de privilegiile ei corporatiste. Descătușarea de jugul tradiției și adaptarea la condițiile noi create de progresul culturii și reclamate de exigențele vieții în societatea modernă, este opera secolului XIX. Noile universități germane și anglo-saxone au deschis universității drumuri noi și orizonturi largi. Progresele uimitoare realizate de științele fizice, biologice și sociale, de cuceririle civilizației materiale ale omenirii, au transformat radical concepțiile vechi, impunând universității meniri și țeluri noi. Știința ocupă un loc din ce în ce mai însemnat în activitatea intelectuală; ea a devenit precumpănitoare în universitatea modernă, pe care a transformat-o radical.

Astăzi, universitățile închistate în forme vechi, păstrând cu gelozie tradiția științelor abstracte, — ca, de pildă — universitatea din Oxford, născuind să dea Marei Britanii „oameni de caracter nobil", devin o raritate. Sub presiunea nevoilor societății în slujba cărora sunt puse, universitățile trebue să dea oameni de acțiune, spirite dinamice, capabile să sporească bogăția spi-

(Continuare in pag. 2-a)

Cad frunzele.

Spania martiră

de AL. GREGORIAN

Am primit zilele trecute două ziare din Spania lui Franco. Imprimate pe o hârtie mohorită ca o foae de cort, cu o cerneală apoasă și cu zeci și zeci de anunțuri mortuare în pagini chemând pe spanioli la gropile eroilor căzuți în apărarea crucii și a patriei, ziarele acestea, care miros a iarbă de pușcă și au poposit pe masa mea de lucru după ce au făcut ocolul Europei, par niște stranii mesagii dintr'un tărâm fantastic, dintr'o plăsmuire julverniană. Au în ele ceva ireal, închid în coloanele lor chipuri și fapte care nu par din veacul și din continentul nostru: ruine fumegânde de orașe, grămezi de cadavre mutilate, mistici cari se răsucesc pe ruguri psalmodiind, bestii care își fac glorie din suferința și din moartea groaznică a oamenilor fără apărare, a copiilor, a mamelor, a bătrânilor, capodopere ale artei prefăcute în țăndări, pânze de El Greco întrebuințate ca otrepe de bocanci, pasionarii isterice trăgând cu câte două pistoale în ostatici, monștri, monștri în toată fioroasa putere a cuvântului, cari incendiază, distrug, ucid cu plăcere, cu o voluptate demență. Intr'o fotografie prinsă undeva, într'o mică localitate de pe Ebru, aproape două duzini de copii, vânați cu grenade, stau înșirați pe o punte ca niște prepelițe. Alături, soboare de călugărițe au fost coborîte din sarcofagii, gătite, pudrate, sulemenite trivial, rezemate de cruci, cu țigări între oasele mâinilor, și având de gât pancarte cu inscripții idioate, sinistre: „Astăseară sunt liberă" sau „Aștept un fascist bine în grădina raiului"..

Este atâta grozăvie și sunt atâtea crime descrise în paginile acelea halucinante, că, la sfârșit, după ce ai avut tăria să citești și să vezi tot, te apucă disperarea, simți o nesfârșită scârbă pentru civilizația veacului, pentru cultură, pentru umanitatea întreagă: te simți degradat și nu ai mai vrea să te numești om.

Cum au fost posibile ororile acestea într'o țară din Europa, în

(Continuare in pagina 2-a)

D. dr. Miguel Angel Carnaco, noul ambasador al Argentinei la Paris

———xXx⊙●⊙xXx———

FILME

In tramvai.

— Până unde mergeți? întreabă conductorul.

— La statuia Brătianu.

— Cinci lei. Poftiți biletul.

Călătorul vâră mâna în buzunar, și îngălbenește. Cu cealaltă se plesnește pe obraz.

— Mi-a furat portofelul! strigă desperat, ultându-se după hoțul invizibil și vrând par'că să sară din vagon, doar și-o găsi banii.

— Cât aveai în el? întreabă un vecin.

— Lasă-l în pace, domnule, intervine o vecină. De asta-i arde dumnealui acuma? Ce importă cât avea. Vorbirea e că banii e scumpi și te doare oricât ți-ar șterpeli.

— Unde țineai portofelul, nenișorule? întreabă altul.

— In buzunarul dela spate, isbutește să răspundă păgubașul, suspinând și ștergându-și nădușala. Abia luasem salariul: o mie cinci sute de lei. Taxele de școală ale copiilor—că mă las pe mine, ca să le pot plăti.

— D'aia ți i-a furat, replică celalt. Acolo se pune protofelul? Dacă vrei să-ți aperi banii, faci ca mine,—îi ții aici.

Și își arată buzunarul dela piept.

Dar deodată încremenește.

— Mi l-a furat și mie!

Și dând peste pasagerii îngrămădiți, sare din mers, se rostogolește pe caldarâm, renunță la pălăria scofâlcită de felinar și o ia la fugă năuc. Don José

MARE MIȘCARE IN DIPLOMAȚIA CEHOSLOVACĂ

Praga, 13 (Radio-Central). — „Norodny Politica" anunță că în diplomația cehoslovacă se va face mișcări importante.

Astfel, d. Osusky, care timp de aproape 20 ani a fost ministru al Cehoslovaciei la Paris, va fi trimes ministru al Cehoslovaciei la Washington. D. Mastny, ministrul Cehoslovaciei la Berlin, care este în vârstă de 64 ani, a cerut trecerea sa la pensie pe ziua de 31 Decembrie.

Succesorul d-lui Mastny la Berlin ar urma să fie d. Künzl-Jizersky, fost ministru al Cehoslovaciei la București și Viena.

D. Jan Masaryk, ministrul Cehoslovaciei la Londra, ar urma să fie rechemat în ministerul de externe din Praga.

❖

Praga, 13 (Rador). — D. Jan Hajek, directorul presei din ministerul afacerilor străine, a fost desărcinat de această funcțiune.

NEGOCIERILE A NGLO-ITALIENE

Roma 13 (Rador). — Negocierile dintre contele Ciano și lordul Perth, ambasadorul Angliei, întrerupte pentru câteva zile, au fost reluate azi.

Corespondentul agenției „Havas" subliniază rezerva păstrată de cercurile interesate. Totuși, el crede a ști că lordul Perth a remis guvernului italian răspunsul guvernului din Londra la sugestiile italiene pentru biruirea unora din obstacolele ce stau în calea punerii în vigoare a acordului italo-britanic.

Se afirmă pe de altă parte că în curând vor urma și alte întrevederi și că conversațiile italo-britanice vor continua să se desfășoare într'o atmosferă de comprehensiune favorabilă, cu toată polemica de presă dintre ziarele italiene și unele ziare engleze.